

Projekt
z dnia 30 lipca 2009 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia 2009 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej

Na podstawie art. 148 ust. 8 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej (Dz. U. Nr 20, poz. 156) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2:

a) w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) znaczącego udziału kapitałowego w rozumieniu art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz. U. Nr 83, poz. 719, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341), lub”;

b) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) zakładzie ubezpieczeń nadrzędnym - należy przez to rozumieć zakład ubezpieczeń, który posiada udział w innym zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji;

4) zakładzie ubezpieczeń podrzędnym - należy przez to rozumieć zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, w którym inny zakład ubezpieczeń posiada udział;”;

c) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 143, poz. 1204, Nr 167, poz. 1396, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, Nr 82, poz. 557, Nr 102, poz. 691 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341 i Nr 97, poz. 802.

„9) elementach dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności - należy przez to rozumieć posiadane przez:

- a) zakład ubezpieczeń aktywa, spełniające warunki uznania za środki własne tego zakładu ubezpieczeń w rozumieniu art. 148 ust. 1-6 i art. 148a ustawy, lub
- b) zakład reasekuracji aktywa, spełniające warunki uznania za środki własne tego zakładu reasekuracji w rozumieniu art. 223zw ust. 1-10 i 13 ustawy;”;

2) w § 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku krajowego zakładu ubezpieczeń, którego podmiotem dominującym jest dominujący podmiot ubezpieczeniowy, zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub zagraniczny zakład reasekuracji z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, przy ustalaniu nadwyżki albo niedoboru środków własnych przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem § 13.”;

3) w § 5:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W celu uniknięcia uwzględniania tych samych elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności względem więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, przy ustalaniu środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego wyłącza się:”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wyłączenia aktywów, o których mowa w ust. 1, nie dokonuje się, jeżeli są one uwzględniane przy ustalaniu środków własnych zgodnie z art. 148 ust. 1-6 i art. 148a ustawy.”;

4) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Przy ustalaniu środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego mogą zostać uwzględnione przyszłe zyski zakładu ubezpieczeń podrzędnego wykonującego działalność określoną w dziale I załącznika do ustawy, w takiej wysokości, w jakiej są dopuszczone na pokrycie wymogu wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń podrzędnego.”;

5) w § 11:

a) uchyla się ust. 3,

b) ust. 4-7 otrzymują brzmienie:

„4. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń nadrzędny posiada udział pośredni w zakładzie ubezpieczeń podrzędnym poprzez dominujący podmiot ubezpieczeniowy, przy ustalaniu środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego należy uwzględnić dominujący podmiot ubezpieczeniowy. W tym celu dominujący podmiot ubezpieczeniowy, niebędący zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, powinien być traktowany jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji z wymogiem wypłacalności równym zeru, przy zastosowaniu

przepisów dotyczących dopuszczalności elementów na pokrycie wymogu wypłacalności.

5. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń podrzędny ma siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, to przy ustalaniu środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego uwzględnia się teoretyczny wymóg wypłacalności zakładu ubezpieczeń podrzędnego, ustalony przy odpowiednim zastosowaniu przepisów ustawy. Za środki własne, stanowiące pokrycie teoretycznego wymogu wypłacalności takiego zakładu ubezpieczeń podrzędnego uważa się elementy spełniające warunki uznania ich za środki własne zgodnie z przepisami ustawy, a do ich wyceny stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.³⁾), zastrzeżeniem ust. 6.

6. Jeżeli przepisy obowiązujące w państwie siedziby zakładu ubezpieczeń podrzędnego przewidują wymóg uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej lub działalności reasekuracyjnej oraz wymogi co do wypłacalności co najmniej porównywalne z wymogami określonymi w ustawie, przy ustalaniu środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego uwzględnia się wymogi co do wypłacalności oraz elementy na ich pokrycie zgodnie z prawem tego państwa. Jeżeli ten zakład ubezpieczeń podrzędny wykonuje działalność wyłącznie w zakresie reasekuracji, a w państwie jego siedziby przewiduje się regulacje wyłącznie w odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej, ustala się teoretyczny wymóg wypłacalności oraz stan posiadania elementów na jego pokrycie przy odpowiednim zastosowaniu obowiązujących przepisów tego państwa odnoszących się do działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej.

7. Jeżeli organ nadzoru nie posiada wiarygodnych informacji dotyczących zagranicznego zakładu ubezpieczeń podrzędnego, a w szczególności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji mającego siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, niezbędnych do ustalenia środków własnych zakładu ubezpieczeń nadrzędnego, niezależnie od powodu braku tych informacji, z elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń nadrzędnego wyłącza się akcje i inne aktywa finansujące kapitały własne tego zagranicznego zakładu ubezpieczeń podrzędnego. W takim przypadku niezrealizowane zyski, związane z udziałem w tym zagranicznym zakładzie ubezpieczeń podrzędnym, nie mogą być uznane za elementy dopuszczalne na pokrycie wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń nadrzędnego.”;

6) w § 13 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535, Nr 146, poz. 1546 i Nr 213, poz. 2155, z 2005 r. Nr 10, poz. 66, Nr 184, poz. 1539 i Nr 267, poz. 2252, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 208, poz. 1540, z 2008 r. Nr 63, poz. 393, Nr 144, poz. 900, Nr 171, poz. 1056, Nr 214, poz. 1343 i Nr 223, poz. 1466 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649 i Nr 91, poz. 742.

„1. W przypadku krajowego zakładu ubezpieczeń, o którym mowa w § 3 ust. 2, którego podmiot dominujący nie podlega nadzorowi w kraju członkowskim Unii Europejskiej, ustalenie nadwyżki albo niedoboru środków własnych krajowego zakładu ubezpieczeń następuje z poziomu dominującego podmiotu ubezpieczeniowego niebędącego zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub zagranicznego zakładu reasekuracji z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej.

2. Na potrzeby ustalenia nadwyżki albo niedoboru środków własnych krajowego zakładu ubezpieczeń zgodnie z ust. 1 podmiot wymieniony w ust. 1 traktuje się jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, przyjmując:

- 1) wymóg wypłacalności w wysokości zero dla dominującego podmiotu ubezpieczeniowego;
- 2) wymóg wypłacalności wynikający z zastosowania § 11 ust. 5 dla zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej;
- 3) wymóg wypłacalności wynikający z zastosowania § 11 ust. 5 dla zakładu reasekuracji mającego siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej,

a także stosując przepisy ustawy w zakresie elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Zmiana rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej (Dz. U. Nr 20, poz. 156), związana jest z wejściem w życie ustawy z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 42, poz. 341), która implementowała do krajowego porządku prawnego postanowienia dyrektywy 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji (zmieniającej m.in. dyrektywę 98/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 1998 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad zakładami ubezpieczeń w ubezpieczeniowych grupach kapitałowych i dyrektywę 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie ubezpieczeń na życie). Proponowane w rozporządzeniu zmiany uwzględniają zmienione przepisy zawarte w załącznikach I i II do dyrektywy 98/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 1998 r. w sprawie nadzoru dodatkowego nad zakładami ubezpieczeń w ubezpieczeniowych grupach kapitałowych.

Ustawa z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw, wyodrębniła z działalności ubezpieczeniowej działalność reasekuracyjną i wprowadziła nowe podmioty działające na rynku ubezpieczeniowym – zakłady reasekuracji, które zgodnie z dotychczasowymi przepisami były traktowane jako zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność wyłącznie w zakresie reasekuracji. Nowe brzmienie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2006 r. powinno również uwzględniać przepisy rozdziału 7 działu III znowelizowanej ustawy o działalności ubezpieczeniowej, dotyczącego gospodarki finansowej zakładów reasekuracji, a w szczególności przepisy odnoszące się do ustalania marginesu wypłacalności, kapitału gwarancyjnego oraz wysokości środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności i środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego zakładów reasekuracji.

W wyniku wyodrębnienia zakładów reasekuracji i związaną z tym zmianą definicji ubezpieczeniowej grupy kapitałowej w słowniku stosowanych w rozporządzeniu pojęć proponuje się zdefiniowanie: „zakładu ubezpieczeń nadrzędnego” jako „zakładu ubezpieczeń, który posiada udział w innym zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji”, a „zakładu ubezpieczeń podrzędnego” jako „zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, w którym inny zakład ubezpieczeń posiada udział”. Uwzględnienie w tych określeniach zakładu reasekuracji pozwala uniknąć kazuistycznej zmiany zdecydowanej większości przepisów rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia przewiduje zmiany w definicji „elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności” polegające na uwzględnieniu zakładów reasekuracji oraz elementów dopuszczalnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego. Wymóg wypłacalności jest określony w nowelizowanym rozporządzeniu jako większa z dwóch wartości: marginesu wypłacalności lub kapitału gwarancyjnego. Środki własne zakładu ubezpieczeń (zakładu reasekuracji) na pokrycie marginesu wypłacalności oraz środki własne na pokrycie kapitału gwarancyjnego stanowią odrębne wielkości. W konsekwencji w definicji „elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności” dla zakładów ubezpieczeń oprócz art. 148 ust. 1-6 ustawy należy uwzględnić również art. 148a ustawy, natomiast w stosunku do zakładów reasekuracji należy odwołać się do art. 223zw ust. 1-10 i 13 ustawy (przepis art. 148a ustawy należy również uwzględnić w § 5 ust. 2 rozporządzenia). Ponadto, proponuje się doprecyzowanie dotychczasowego przepisu § 13 ust. 2 rozporządzenia, poprzez zobowiązanie zakładów

ubezpieczeń do stosowania przepisów ustawy w zakresie elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności (co w wyniku zmiany definicji „elementów dopuszczalnych na pokrycie wymogu wypłacalności” obejmie również elementy dopuszczalne na pokrycie kapitału gwarancyjnego).

W przepisie § 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia proponuje się uaktualnienie tytułu ustawy, do której ten przepis się odwołuje (ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego).

Zmiana zakresu podmiotowego § 3 ust. 2 rozporządzenia, również wynika z faktu wyodrębnienia reasekuratorów wyłącznych jako samodzielnych podmiotów działających na rynku ubezpieczeniowym. W konsekwencji proponuje się w tym przepisie rezygnację z zakładów ubezpieczeń wykonujących działalność wyłącznie w zakresie reasekuracji, a także dopisanie - obok zagranicznych zakładów ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej - zagranicznych zakładów reasekuracji z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej. Z tego samego powodu należało dokonać analogicznych zmian w § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia.

Zmiany w § 7 projektu rozporządzenia mają na celu uwzględnienie obok zakładów ubezpieczeń na życie również zakładów reasekuracji wykonujących działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń na życie, o których mowa w dziale I załącznika do ustawy. Przy czym przepis ten powinien odnosić się zarówno do zakładów reasekuracji wykonujących działalność reasekuracyjną wyłącznie w dziale I, jaki i do zakładów reasekuracji wykonujących działalność reasekuracyjną jednocześnie w dziale I i II załącznika do ustawy.

Proponowane zmiany w treści § 11 (uchylające ust. 3 i modyfikujące ust. 5), w zakresie odnoszącym się do zakładów reasekuracji, polegają na ograniczeniu jego zastosowania do zakładów reasekuracji z siedzibą w państwach niebędącymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, w których nie obowiązują przepisy dotyczące uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności reasekuracyjnej oraz wypłacalności zakładów reasekuracji co najmniej porównywalne z wymogami określonymi w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Proponowana zmiana jest skutkiem implementacji przez państwa Unii Europejskiej do krajowych porządków prawnych przepisów dyrektywy 2005/68/WE w sprawie reasekuracji, w której określono zasady ustalania wymogu wypłacalności oraz wysokości środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności i środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego zakładów reasekuracji. Skutkiem uchylecia w § 11 ust. 3 jest również propozycja uchylecia § 13 ust. 2 pkt 2 dotychczasowego rozporządzenia. Pozostałe zmiany w § 11 rozporządzenia wynikają z wyodrębnienia z zakładów ubezpieczeń – zakładów reasekuracji (ust. 4 i 7), a z działalności ubezpieczeniowej – działalności reasekuracyjnej (ust. 6).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1) Podmioty, na które oddziałuje projekt:

projekt rozporządzenia będzie oddziaływał na zakłady ubezpieczeń wchodzące w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej;

2) wyniki przeprowadzonych konsultacji:

projekt rozporządzenia zostanie uzgodniony z Komisją Nadzoru Finansowego, Polską Izbą Ubezpieczeń, Rzecznikiem Ubezpieczonych, Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym, Stowarzyszeniem Polskich Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, Polskim Stowarzyszeniem Aktuariuszy, Krajową Radą Biegłych Rewidentów, Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, Izbą Zarządzających Funduszami i Aktywami, Izbą Gospodarczą Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Polską Izbą Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Komitetem Standardów Rachunkowości;

3) przedstawienie wyników analizy wpływu aktu normatywnego w szczególności na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

wejście w życie rozporządzenia nie ma wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego,

b) rynek pracy:

wejście w życie rozporządzenia nie ma wpływu na rynek pracy,

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

wejście w życie rozporządzenia nie ma wpływu na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość i funkcjonowanie przedsiębiorstw,

d) sytuację i rozwój regionalny:

wejście w życie rozporządzenia nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny;

4) źródła finansowania, obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego:

projekt rozporządzenia nie wymaga dodatkowych środków finansowych, ani nie skutkuje obciążeniem budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.